

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ ตามรายละเอียดดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากตอนที่ 2 ของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (N=149)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	46	30.87
หญิง	103	69.13
อายุ		
ต่ำกว่า 21 ปี	1	0.67
21 - 30 ปี	78	52.35
31 - 40 ปี	56	37.58
41 - 50 ปี	14	9.40
วุฒิสูงสุดทางการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	2.01
ปริญญาตรี	146	97.99
ประสบการณ์ทางการสอน		
ต่ำกว่า 1 ปี	18	12.08
1 - 5 ปี	88	59.06
6 - 10 ปี	23	15.44
11 - 15 ปี	9	6.04
15 ปีขึ้นไป	11	7.38
จำนวนนักเรียนในโรงเรียน		
น้อยกว่า 200 คน	109	73.15
200 - 500 คน	23	15.44
มากกว่า 500 คน	17	11.41

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N=149)	ร้อยละ
กลุ่มประสบการณ์ หรือวิชาที่ทำการสอน		
ทุกกลุ่มประสบการณ์วิชา	137	91.85
วิชาอื่น ๆ	12	8.05
ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	58	38.93
ขนาดกลาง	66	44.29
ขนาดใหญ่	25	16.78

จากตารางที่ 2 พบว่าอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 69.13 เป็นเพศชาย ร้อยละ 30.87 อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 52.35 รองลงมาคือ 31-40 ปี ร้อยละ 37.58 ในด้านวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จระดับปริญญาตรี ร้อยละ 97.99 รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 2.01 ด้านประสบการณ์การสอน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 1-5 ปี มากที่สุด ร้อยละ 59.06 รองลงมาคือ 6-10 ปี ร้อยละ 15.44 จำนวนนักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่ มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 200 คน ร้อยละ 73.15 รองลงมาคือ 200-500 คน ร้อยละ 15.44 กลุ่ม ประสบการณ์ หรือวิชาที่ทำการสอนส่วนใหญ่ทำการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์วิชา จำนวน 137 คน ร้อยละ 91.95 รองลงมาเป็นวิชาอื่น ๆ คือ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และ วิชาชีพ จำนวน 12 คน ร้อยละ 8.05 และโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 44.29 รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 38.93

ตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่วนตัว ของผู้บริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ตามรายละเอียด ตารางที่ 3-6)
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่วนวิชาชีพ ของผู้บริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ตามรายละเอียด ตารางที่ 7-8)

ตารางที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษา

ที่	รายการ	จำนวน (N=149)	ร้อยละ
1	มีปฏิภาณไหวพริบ รับรู้ และเข้าใจความสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้ดี มีความมั่นใจ และมีความเป็นตัวของตัวเองสูง	35	23.49
2	เป็นคนมองโลกในแง่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้ากับผู้อื่นได้ดี	23	15.44
3	มีความกระตือรือร้น และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง	21	14.09
4	มีความมั่นคงทางอารมณ์ และจิตใจ	16	10.74
5	มีความกระฉับกระเฉง ตื่นตัว และสามารถปรับตัว ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี	14	9.40
6	มีการวางตัวที่เหมาะสมกับกาลเทศะ	13	8.72
7	มีบุคลิกที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา และมีความเสมอต้น เสมอปลาย	10	6.71
8	มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์ และแข็งแรงอยู่เสมอ	9	6.04
9	มีอารมณ์ขัน ร่าเริง และยิ้มแย้มแจ่มใส	6	4.03
10	แต่งกายสะอาด สุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ	2	1.34

จากตารางที่ 3 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารนั้น อาจารย์ผู้สอน มีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันดับ 1 คือ การมีปฏิภาณ ไหวพริบ รับรู้ และเข้าใจความสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้ดี มีความมั่นใจ และมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ร้อยละ 23.49 อันดับ 2 คือ เป็นคนมองโลกในแง่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้ากับผู้อื่นได้ดี ร้อยละ 15.44 และอันดับ 3 มีความกระตือรือร้น และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ร้อยละ 14.09

โดยอาจารย์ผู้สอนให้เหตุผลของการเลือกการมีปฏิภาณ ไหวพริบ รับรู้ และเข้าใจความสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้ดี มีความมั่นใจ และมีความเป็นตัวของตัวเองสูง เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นอันดับ 1 เพราะในปัจจุบันนี้เป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร โลกาภิวัตน์ เป็นยุคของการปฏิรูปในหลาย ๆ ด้านที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งการปฏิรูปการศึกษาด้วย สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นผู้ที่อยู่ในฐานะผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีคุณสมบัติ หรือคุณลักษณะที่ฉลาด ฉับไว สอดคล้องกับสภาพสังคม สามารถปรับตัว ปรับใจ ปรับยุทธศาสตร์การทำงานต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีปฏิภาณ ไหวพริบดี รับรู้ และเข้าใจเหตุการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ได้ดี มีบุคลิกภาพดี มีความมั่นใจ และมีความเป็นตัวของตัวเองสูง คุณลักษณะเหล่านี้จะทำให้ผู้บริหารมีความสง่า กล้าหาญ ภูมิใจ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ไม่อ่อนแอ หรืออ่อนไหวง่าย มีความคิดวิจารณ์ญาณสูง สามารถไตร่ตรองเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะนำความสำเร็จในการบริหารมาสู่โรงเรียนได้

ตารางที่ 4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษา

ที่	รายการ	จำนวน (N=149)	ร้อยละ
1	มีพฤติกรรมที่จริงใจ น่าเชื่อถือ และแสดงอัธยาศัยไมตรี ที่ดีต่อผู้ร่วมงาน และบุคคลอื่น ๆ	48	32.21
2	ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเข้าใจ และมี เหตุผล	38	25.50
3	แสดงความเอาใจใส่ดูแล และให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้ร่วมงานอย่างจริงใจ และเหมาะสม	15	10.07
4	สามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ๆ และสถานการณ์ ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	13	8.73
5	มองคนในแง่ดี และรู้จักให้เกียรติ ยกย่องชมเชยผู้อื่น ตามความเหมาะสม	9	6.04
6	มีความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน และชุมชน	8	5.37
7	สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรในหน่วยงาน	6	4.03
8	เข้าร่วมกิจกรรมกับผู้ร่วมงานและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	5	3.36
9	รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม และสุภาพอ่อนโยน	4	2.68
10	รู้จักการเข้าสังคมเป็นอย่างดี	3	2.01

จากตารางที่ 4 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารนั้น
อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันดับ 1 คือ มีพฤติกรรมที่จริงใจ น่าเชื่อถือ
และแสดงอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อผู้ร่วมงาน และบุคคลอื่น ๆ ร้อยละ 32.21 อันดับ 2 คือ ใจกว้าง รับฟัง
ความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเข้าใจและมีเหตุผล ร้อยละ 25.50 และอันดับ 3 แสดงความเอาใจใส่ ดูแล
และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ร่วมงานอย่างจริงใจ และเหมาะสม ร้อยละ 10.07

โดยอาจารย์ผู้สอนให้เหตุผลของการเลือก การมีพฤติกรรมที่จริงใจ น่าเชื่อถือ และแสดง
อัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อผู้ร่วมงาน และบุคคลอื่น ๆ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นอันดับ 1 เพราะ
พฤติกรรมของผู้บริหารที่มีความจริงใจ และน่าเชื่อถือ นั้น จะนำมาซึ่งขวัญและกำลังใจในการทำงาน
ของผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งผลให้การดำเนินงานภายในโรงเรียนเรียบร้อยราบรื่นเป็นไปด้วยดี บรรยากาศ
ภายในโรงเรียนมีแต่ความรัก ความอบอุ่น มีความไว้วางใจ เชื่อใจกัน เป็นมิตรไมตรีที่ดีต่อกัน ยิ่งถ้า
ผู้บริหารมีความจริงใจ และมีอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อผู้ร่วมงาน และผู้อื่นอย่างเสมอต้นเสมอปลายแล้ว
จะทำให้การดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียนสำเร็จลุล่วงด้วยดียิ่งขึ้น

ตารางที่ 5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษา

ที่	รายการ	จำนวน (N=149)	ร้อยละ
1	มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีจิตสำนึกใฝ่ดี	46	30.87
2	มีความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร อดทน อุทิศตน ในการ ครองตน ครองคน และครองงานอยู่เสมอ	20	13.42
3	ยึดหลักคุณธรรม ความถูกต้องในการปฏิบัติงาน และแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน	19	12.75
4	มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ อุทิศเวลาให้กับทาง ราชการ และไม่นำเวลาราชการไปหาประโยชน์ส่วนตัว	18	12.08
5	มีความยุติธรรม และความเสมอภาค	14	9.40
6	มีความรัก ความเข้าใจ เอื้อเฟื้อช่วยเหลือผู้ร่วมงาน อยู่เสมอ	9	6.04
7	ประพฤติ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน และบุคคลอื่น	8	5.37
8	มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว และไม่เอาเปรียบ ผู้ร่วมงาน	6	4.03
9	ไม่มีอคติต่อผู้ร่วมงาน มีความจริงใจ และรู้จักให้อภัย	5	3.36
10	ยกย่อง ชมเชย เป็นกำลังใจ และยินดีด้วยเสมอ เมื่อผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จในเรื่องต่าง ๆ	4	2.68

จากตารางที่ 5 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของผู้บริหารนั้น
อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันดับ 1 คือ มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีจิตสำนึก
ใฝ่ดี ร้อยละ 30.87 อันดับ 2 คือ มีความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร อดทน อุทิศตน ในการครองตน และ
ครองงานอยู่เสมอ ร้อยละ 13.42 และอันดับ 3 คือ ยึดหลักคุณธรรม ความถูกต้องในการปฏิบัติงาน
และแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 12.75 ตามลำดับ

โดยอาจารย์ผู้สอนให้เหตุผลของการเลือก ความซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกใฝ่ดี เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นอันดับ 1 เพราะว่า ในสังคมปัจจุบันนี้ผู้บริหารบางคนขาดคุณธรรม จริยธรรม และขาดจิตสำนึกในทางที่ดีในเรื่องการมีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงาน และการดำเนินชีวิต มีผลให้การทำงานของผู้บริหารมีปัญหา ผู้ร่วมงานเอือมระอา หมดความเชื่อถือ ศรัทธา และขาดขวัญ กำลังใจในการทำงาน ผู้ร่วมงาน และคนในสังคมดูหมิ่นเหยียดหยามว่าไร้เกียรติ และศักดิ์ศรี ดังนั้น ความซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกใฝ่ดีนี้จึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ผู้บริหารควรมี เพราะนั่น เป็นการแสดงออกถึงความโปร่งใส มีความจริงใจ มีความยุติธรรม ไม่เอาเปรียบผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้อื่น แสดงออกถึงการรักษาผลประโยชน์อันดีให้กับทางราชการ ซึ่งถ้าผู้บริหารมีคุณลักษณะ เช่นนี้ครบถ้วนแล้ว จะทำให้การบริหารงาน และการจัดการศึกษาในโรงเรียนมีแต่ความสำเร็จ ผู้ใต้บังคับบัญชาก็ให้ความร่วมมือทำงานอย่างมีความรัก นับถือ มีความจริงใจ และจริงจัง

ตารางที่ 6 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษา

ที่	รายการ	จำนวน (N=149)	ร้อยละ
1	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล	37	24.83
2	มีความสามารถในการสร้างทีมงาน และพัฒนาทีมงาน ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ อีกทั้งเป็นผู้นำทางด้าน วิชาการและด้านวิชาชีพ	27	18.12
3	มีความสามารถเป็นผู้นำไปสู่การปฏิบัติ ทั้งสามารถ มอบหมายงานให้ผู้อื่นปฏิบัติได้จนประสบผลสำเร็จ	19	12.75
4	มีลักษณะเฉพาะตัวในการเป็นผู้นำ และสามารถแสดง บทบาทตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม	17	11.41
5	มีความเป็นประชาธิปไตย และคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน	15	10.07
6	กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ และมีพฤติกรรม กล้าเสี่ยง อย่างรอบคอบ และมีเหตุผล	12	8.05
7	มีความสามารถโน้มน้าว และจูงใจให้ผู้อื่นร่วมงาน ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ	11	7.38
8	รู้จักบริหารเวลา และเป็นคนตรงต่อเวลา	5	3.36
9	มีความคล่องตัว เชื้อมั่นในตนเอง เฉลียวฉลาด และมี ปฏิภาณไหวพริบดี	4	2.69
10	มีความสามารถในการสร้างผู้ร่วมงานให้เป็นผู้นำ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	2	1.3

จากตารางที่ 6 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารนั้น อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันดับ 1 คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ร้อยละ 24.83 อันดับ 2 คือ มีความสามารถในการสร้างทีมงาน และพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ อีกทั้งเป็นผู้นำทางด้านวิชาการและด้านวิชาชีพ ร้อยละ 18.12 และอันดับ 3 คือ มีความสามารถเป็นผู้นำไปสู่การปฏิบัติ ทั้งสามารถมอบหมายงานให้ผู้อื่นปฏิบัติได้ จนประสบผลสำเร็จ ร้อยละ 12.75

โดยอาจารย์ผู้สอนให้เหตุผลของการเลือก การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นอันดับ 1 เพราะการบริหารงาน และการจัดการศึกษาในยุคของการปฏิรูปการศึกษานี้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการบริหาร และจัดการศึกษาร่วมกับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ และการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารที่ดี มีคุณภาพก็ต้องมีคุณลักษณะที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เพื่อให้เหมาะสม และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม ผู้ได้บังคับบัญชา ก็จะมีขวัญกำลังใจ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน และพัฒนางานของตนอยู่เสมอ ส่งผลให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

ตารางที่ 7 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ของผู้บริหาร
ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา

ที่	รายการ	จำนวน (N=149)	ร้อยละ
1	มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการสอน รวมทั้งงานวิชาการต่าง ๆ เป็นอย่างดี สามารถจัดทำและ นำหลักสูตรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน ได้อย่างแท้จริง และสนองตอบความต้องการของชุมชน	50	33.56
2	มีความรู้ และความเข้าใจการบริหารงานบุคคล และ การพัฒนาบุคลากร	23	15.44
3	มีความรู้ และความเข้าใจในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ ให้แก่โรงเรียน หรือองค์กรในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินการร่วมกันในรูปแบบคณะกรรมการ โรงเรียน	17	11.41
4	มีความรู้ และความเข้าใจการกระจายอำนาจการ ตัดสินใจ โดยมีส่วนร่วมจากคณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียน	16	10.74
5	มีความรู้ และความเข้าใจระบบบริหารด้วยตนเอง และ มีวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้หลายวิธี และ มีความยืดหยุ่น	11	7.38
6	มีความรู้ และความเข้าใจการใช้เทคนิคการบริหาร เชิงวิทยาศาสตร์ และเทคนิคการบริหารทันสมัย	10	6.71
7	มีความรู้ และความเข้าใจรูปแบบการพัฒนาที่สร้าง ขึ้นเอง เพื่อพัฒนาโรงเรียน คณะครู และนักเรียน	7	4.70
8	มีความรู้ และความเข้าใจการวิเคราะห์ และแก้ปัญหา ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนด้วยตนเอง และด้วยวิธีการ ที่เหมาะสม	6	4.03

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ที่	รายการ	จำนวน (N=149)	ร้อยละ
9	มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร งบประมาณด้วยตนเอง	5	3.35
10	มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป	4	2.68

จากตารางที่ 7 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหารนั้น อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันดับ 1 คือ มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน รวมทั้งงานวิชาการต่าง ๆ เป็นอย่างดี สามารถจัดทำและนำหลักสูตรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนได้อย่างแท้จริง และสนองตอบความต้องการของชุมชน ร้อยละ 33.56 อันดับ 2 คือ มีความรู้และความเข้าใจการบริหารงานบุคคล และการพัฒนาบุคลากร ร้อยละ 15.44 และอันดับ 3 คือ มีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้แก่โรงเรียน หรือองค์กรในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการร่วมกันในรูปแบบคณะกรรมการโรงเรียน ร้อยละ 11.41

โดยอาจารย์ผู้สอนให้เหตุผลของการเลือก การมีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน รวมทั้งงานวิชาการต่าง ๆ เป็นอย่างดี สามารถจัดทำและนำหลักสูตรท้องถิ่น มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนได้อย่างแท้จริง และสนองตอบความต้องการของชุมชน เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นอันดับ 1 เพราะความรู้ทางด้านวิชาการ หรือหลักสูตรนั้น เป็นเสมือนหัวใจหลักของการทำงาน และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งถ้าผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตร งานวิชาการ อย่างดีแล้ว ย่อมจะบริหารและช่วยเหลือแนะนำครูในโรงเรียนให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนได้ และเป็นการรักษาไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดีงาม โดยการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นมาให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่มีคุณค่า อยู่ใกล้ตัวเป็นการสืบสานภูมิรู้ ภูมิธรรมให้คงอยู่ตลอดไป ซึ่งชุมชนยินดีเข้าร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อันจะเป็นผลดีต่อการบริหาร และจัดการศึกษาภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลดียิ่งขึ้นอีกด้วย

ตารางที่ 8 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านทักษะและความสามารถในการบริหารงาน
ของผู้บริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา

ที่	รายการ	จำนวน (N=149)	ร้อยละ
1	มีทักษะในการคิด วิเคราะห์ปัญหาเพื่อการตัดสินใจ อย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล และมีระบบ	50	33.56
2	มีความไว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ รู้เท่าทัน สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม และ สังคมที่เกิดขึ้น อันมีผลต่อการบริหารงาน	25	16.78
3	มีความสามารถในการจัดการ และระดมทรัพยากร ทั้งหมดมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และมีประสิทธิภาพสูงสุด ในการบริหารงาน	16	10.74
4	มีความสามารถในการเป็นนักวิจัยและพัฒนา เพื่อ แสวงหาความรู้ นวัตกรรม และรูปแบบใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงาน	15	10.07
5	มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการวางแผน	13	8.72
6	มีความสามารถในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	12	8.05
7	มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น	6	4.03
8	สามารถนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน และการบริหารงาน	5	3.36
9	มีทักษะในด้านการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นอย่างดี อีกทั้งสามารถจัดระบบการสื่อสารให้เกิดผลดี	4	2.68
10	มีความสามารถและทักษะในด้านการประสานงาน ประสานประโยชน์ได้เป็นอย่างดี	3	2.01

จากตารางที่ 8 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านทักษะและความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารนั้น อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันดับ 1 คือ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ปัญหา เพื่อการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล และมีระบบ ร้อยละ 33.56 อันดับ 2 คือ มีความไว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ รู้เท่าทัน สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม และสังคมที่เกิดขึ้น อันมีผลต่อการบริหารงาน ร้อยละ 16.78 และอันดับ 3 คือ มีความสามารถในการจัดการ และระดมทรัพยากรทั้งมวลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และมีประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารงาน ร้อยละ 10.74

โดยอาจารย์ผู้สอนให้เหตุผลของการเลือก มีทักษะในการคิด วิเคราะห์ปัญหา เพื่อการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล และมีระบบ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นอันดับ 1 เพราะ การบริหารงานนั้น ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีวิธีการคิด โดยใช้หลักการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อความต้องการและมีเหตุผล เพื่อยังผลให้การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เป็นไปอย่างรอบคอบ สมบูรณ์ มีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด ฉะนั้นคุณลักษณะดังกล่าวจึงเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นที่ผู้บริหารควรมีเป็นอันดับแรก หากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล มีการวิเคราะห์ปัญหาที่ดีแล้ว ย่อมส่งผลต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และมีระบบ นอกจากนี้ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีเหตุผล มีวิจารณญาณอย่างรอบคอบ ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจต่าง ๆ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 37 คน จากจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 24.83 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปประเด็นดังกล่าว โดยจำแนกตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่วนตัว และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่วนวิชาชีพ แล้วนำเสนอเรียงตามลำดับความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากมากไปหาน้อย โดยระบุความถี่ไว้ในวงเล็บท้ายข้อความคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งรายละเอียดมีดังนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่วนตัว

ด้านบุคลิกภาพ

1. มีความตั้งใจ และมีความมุ่งมั่นในการทำงานสูง (8)
2. มีความน่าเชื่อถือ (5)
3. มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่รักเคารพของทุกคน (5)
4. มีความสุภาพอ่อนโยน (3)
5. พุดจาไพเราะน่าฟัง ไม่เพ้อเจ้อ หรือพูดมาก (2)
6. ใจเย็น (1)

ด้านมนุษยสัมพันธ์

1. มีน้ำใจ (6)
2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลอื่น ๆ (5)
3. อารมณ์ดี ไม่โมโหง่าย หรือแสดงอารมณ์ต่อผู้อื่น (3)
4. มีความสัมพันธ์อันดีต่อผู้บริหารด้วยกัน และร่วมมือกันทำงานเพื่อส่วนรวม (3)
5. มีจิตใจที่ร่าเริง แจ่มใส (2)

ด้านคุณธรรม จริยธรรม

1. ไม่ควรมัวเมาในอบายมุข (7)
2. มีจิตสำนึกที่ดีต่อวิชาชีพ (5)
3. ไม่ลำเอียง (3)
4. มีความเมตตา กรุณาต่อผู้ร่วมงาน และบุคคลอื่น ๆ (3)
5. ควรปฏิบัติตามศีล 5 อย่างเคร่งครัด (1)

ด้านความเป็นผู้นำ

1. กล้าพูด กล้าทำในสิ่งที่มีประโยชน์ต่อโรงเรียน (9)
2. สร้างขวัญ และกำลังใจให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชา (8)
3. มีอุดมการณ์ในการทำงาน (5)
4. มีความเด็ดขาด (3)
5. มีความเสียสละ (2)
6. ไม่โลเล (1)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่วนวิชาชีพ

ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่

1. มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงาน (5)
2. รู้วิธีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน (2)

ด้านทักษะและความสามารถในการบริหารงาน

1. สามารถบริหารทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และให้เหมาะสมกับงานและความถนัดของแต่ละบุคคล (4)
2. สามารถริเริ่มพัฒนา ปรับปรุงงาน และแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงสุด (3)

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากผลการวิเคราะห์ การแสดงทัศนะของอาจารย์ผู้สอนในอำเภอปางมะผ้า เกี่ยวกับเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่วนตัว และส่วนวิชาชีพนั้น สามารถสรุปผลได้ว่า

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่วนตัว ด้านบุคลิกภาพนั้น ผู้บริหารควรมีปฏิภาณไหวพริบ รับรู้ และเข้าใจความสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้ดี มีความมั่นใจ และมีความเป็นตัวของตนเองสูง ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมที่จริงใจ น่าเชื่อถือ และแสดงอหยาตย์ไมตรีที่ดีต่อผู้ร่วมงาน และบุคคลอื่น ๆ สำหรับด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารควรมีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีจิตสำนึก ใฝ่ดี และด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล

สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่วนวิชาชีพ ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่นั้น ผู้บริหารควรมีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการสอน รวมทั้งงานวิชาการต่าง ๆ เป็นอย่างดี สามารถจัดทำ และนำหลักสูตรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนได้อย่างแท้จริง และสนองตอบความต้องการของชุมชน และสำหรับด้านทักษะ และความสามารถในการบริหารงานนั้น ผู้บริหารควรมีทักษะในการคิด วิเคราะห์ปัญหาเพื่อการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล และมีระบบ

ซึ่งจากผลการวิเคราะห์การแสดงทัศนะของอาจารย์ผู้สอนในเรื่องดังกล่าวข้างต้น จึงนำมาสู่การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ในอำเภอปางมะผ้า จำนวน 32 คน เกี่ยวกับ “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน” ซึ่งผลการสัมภาษณ์สามารถสังเคราะห์ และสรุปผลได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอปางมะผ้าให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวนี้เพื่อพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะในการบริหารงาน สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท และความรับผิดชอบของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างและมีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ส่วนเนื้อหาสาระ หรือหลักสูตรในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอปางมะผ้า ให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวนี้ ประกอบด้วยเรื่องคุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาทีมงาน การพัฒนาบุคลิกภาพ ภาวะผู้นำ การสร้างวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน การตัดสินใจ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ การวางแผนในการบริหารงาน การประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สำหรับกิจกรรมหรือรูปแบบในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอปางมะผ้าให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวนี้ ประกอบด้วย การอบรม การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การลงมือปฏิบัติจริง การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ และการประเมินผลการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอปางมะผ้า ให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวนี้ ควรประเมินผลโดยการทดสอบ การสัมภาษณ์ การสอบถาม การปฏิบัติจริง การสังเกตพฤติกรรม และใช้แบบประเมินผลงาน